

Қосымша
Академия бастығының
бұйрығымен бекітілді
2024 жылғы «28» 08
№ 124

ЕРЕЖЕ

Қазақстан Республикасы ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы
Қостанай академиясының ғылыми және зерттеу жұмыстарын
бағалау жөніндегі этикалық комиссиясы туралы

Ғылыми кеңестің отырысында талқыланды және мақұлданды
2024 ж. «26» маусым № 17 хаттамасы

Қостанай, 2024

КОДИФИКАЦИЯ

МАЗМҰНЫ

1. Жалпы ережелер	3
2. Комиссияның құрылымы мен мақсаты	3
3. Комиссияның міндеттері мен өкілеттіктері	3
4. Ғылыми жұмысты бағалау критерилері	5
5. Комиссия мүшелерінің құқықтары мен міндеттері	5
6. Қорытынды ережелер	7
7. Қосымша	8

1. Жалпы ережелер

1.1. Қазақстан Республикасы ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы Қостанай академиясының ғылыми және зерттеу жұмыстарын бағалау жөніндегі әдеп комиссиясы туралы осы ереже (бұдан әрі – Ереже) Қазақстан Республикасы ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы Қостанай академиясының ғылыми және зерттеу жұмыстарын бағалау жөніндегі әдеп комиссиясының (бұдан әрі-Комиссия) жұмысын қалыптастыру және ұйымдастыру тәртібін айқындайды.

1.2. Комиссия өз қызметінде 2011 жылғы 18 ақпандағы «Ғылым туралы» Қазақстан Республикасының заңдарын, 2011 жылғы 31 наурыздағы «диссертациялық кеңес туралы үлгілік ережені бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығын, Қазақстан Республикасы Ішкі істер органдары жүйесінде ғылыми-зерттеу қызметін ұйымдастыру жөніндегі 2021 жылғы 21 шілдедегі № 354 нұсқаулықты басшылыққа алады және өзге де нормативтік құқықтық актілерде.

1.3. Осы нормативтік құжат Қазақстан Республикасы ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы Қостанай академиясында (бұдан әрі-Академия) моральдық – этикалық қағидаттарды, мінез-құлық нормаларын, қағидаларын және зерттеу жұмыстарын жазуды нығайтуға бағытталған.

1.4. Осы Ереже Академияның ішкі құжаты болып табылады және заңдылық, объективтілік, әділдік және әдептілік қағидаттарына сүйене отырып әрекет етеді.

2. Комиссияның құрылымы мен мақсаттары

2.1. Комиссия ҒЗЖ орындауға белсенді қатысатын және қажетті құзыреттерге ие Академия қызметкерлерінен құралады.

2.2. Комиссия құрамы Академия бастығының бұйрығымен бекітіледі.

2.3. Комиссия құрамына: комиссия төрағасы, хатшысы және мүшелері (кемінде 3 адам) кіреді.

2.4. Комиссия қызметінің мақсаты зерттеу объектілерінің құқықтарын, қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қорғауды қоса алғанда, ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жоспарлау, бағалау, іріктеу, жүргізу және тарату процесіндегі бұзушылықтарды болдырмау болып табылады.

3. Комиссияның міндеттері мен өкілеттіктері

3.1. Комиссияның міндеттері:

3.1.1. Ұсынылған ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жан-жақты қарау және талдау;

КОДИФИКАЦИЯ

3.1.2. Зерттеу объектілерінің құқықтарын, қауіпсіздігі мен әлауқатын қорғауды қоса алғанда, ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жоспарлау, бағалау, іріктеу, жүргізу және тарату процесінде бұзушылықтардың болмауы немесе болуы туралы қорытынды дайындау;

3.1.3. Этикалық сараптамаға берілетін құжаттар мен зерттеу материалдарына түзетулер мен өзгерістер енгізу жөнінде ұсыныстар қалыптастыру;

3.1.4. Авторлармен, диссертациялық кеңеспен және редакциялық-баспа қызметі бөлімшесімен өзара іс-қимыл мәселелері бойынша ұсынымдар әзірлеу.

3.2. Комиссия өз құзыреті шегінде:

3.2.1. Өтініш берген сәттен бастап 5 жұмыс күні ішінде ғылыми зерттеулер этикасы нормаларын сақтау мәселелерін қарайды;

3.2.2. Алдында тұрған міндеттерді орындау үшін қажетті құжаттарды, материалдарды және ақпаратты сұратады;

3.2.3. Қажет болған жағдайда қосымша бағалау үшін бөгде рецензенттерді тартады және ғылыми-зерттеу жұмысының жетістіктерін практикалық қызметке (оқу процесіне) енгізу туралы ұсыныстарды қарау жөніндегі отырыстардың күнін айқындайды;

3.2.4. Зерттеудің ғылыми зерттеулер этикасы қағидаттарына сәйкестігін айқындайды, оны жақсарту бойынша ұсыныстар береді немесе ғылыми жұмыстың этикалық мәселелерін шешу жөніндегі ұсыныстармен келіседі;

3.2.5. Практика мен оқу процесіне өзекті инновациялық жетістіктерді енгізу туралы шешім қабылдайды;

3.2.6. Білім беру ұйымының басшысына академиялық әдепті бұзу фактілеріне тексеру жүргізу туралы ұсыныстар енгізеді;

3.2.7. Білім беру ұйымы басшысының қарауына академиялық әдепті бұзғаны үшін жауапкершілік туралы ұсынымдар енгізеді.

3.3. Комиссия жұмысының регламенті және құжаттар тізбесі (анықтама беру үшін):

3.3.1. Комиссия отырыстары төрағаның шешімі бойынша мәселені алқалы түрде қарау қажеттілігі туындауына қарай өткізіледі;

3.3.2. Комиссияның қарауына құжаттар келесі тізбе бойынша қабылданады:

1) комиссия төрағасының атына баянат (өтініш) (1-қосымша);

2) докторанттың диссертациясы, ғылыми-зерттеу жобасы немесе өзге де ғылыми жұмыс;

3) ғылыми консультанттардың (ғылыми басшылардың) немесе басшылардың пікірлерінің көшірмелері (бар болса);

4) диссертация, ғылыми-зерттеу жобасы немесе өзге де ғылыми жұмыс орындалған құрылымдық бөлімшенің қорытындысы (отырыс хаттамасынан үзінді);

5) ғылыми және зерттеу жұмыстарын плагиатқа тексеру жөніндегі комиссияның қорытындысы немесе ҰМFTCO акционерлік қоғамынан отандық және халықаралық деректер базалары бойынша плагиаттың жоқтығы туралы анықтама.

3.3.3. Комиссия хатшысы баянатты журналға тіркейді, ұсынылған құжаттардың тізбесін тексереді және сол күні төрағаның қарауына береді.

3.3.4. Комиссия төрағасы баянатты, қоса берілген құжаттарды қарайды және бір жұмыс күні ішінде мынадай шешімдердің бірін қабылдайды:

- 1) қараудан бас тарту;
- 2) ғылыми жұмыстың немесе құжаттаманың өзі сәйкес келмеген жағдайда, мерзімдерін көрсете отырып, пысықтау үшін қайтарылсын;
- 3) қорытындыны талдау және дайындау үшін комиссия мүшелерінің біріне тапсырылсын.

3.3.5. Сараптамалық бағалау тапсырылған комиссия мүшесі 5 жұмыс күні ішінде жұмысқа талдау жүргізеді және өз қорытындысын төрағаға ұсынады. Тексеру қорытындысына бағалау жүргізген комиссия мүшесі қол қояды және оны комиссия төрағасы бекітеді.

3.4. Комиссия қабылдайтын шешімдер:

- 1) барлық талаптар сақталған кезде оң қорытынды;
- 2) кемшіліктерді көрсете отырып, пысықтауға қайтару;
- 3) теріс қорытынды.

4. Ғылыми жұмысты бағалау критерилері

Ғылыми жұмыстарды талдау және бағалау үдерісте зерттеушілер жіберген бұзушылықтардың болуын немесе болмауын анықтау мақсатында жүргізіледі:

- 1) жоспарлау;
- 2) бағалау;
- 3) іріктеу;
- 4) өткізу;
- 5) зерттеу объектілерінің құқықтарын, қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қорғауды қоса алғанда, ғылыми зерттеулердің нәтижелерін тарату.

5. Комиссия мүшелерінің құқықтары мен міндеттері

5.1. Комиссия төрағасына келесілер жүктеледі:

- 1) өзіне жүктелетін міндеттерге сәйкес комиссияның қызметіне басшылық жасау және оны ұйымдастыру;
- 2) комиссия мүшелері арасында міндеттерді бөлу;
- 3) келіп түскен өтініштерді олардың құзыретіне сәйкес сарапшылар арасында бөлу;

4) сараптамалық қорытындыларды бекіту;

5) шектеу белгісі бар материалдармен жұмыс істеу режимін сақтау;

6) күнтізбелік жылдың қорытындысы бойынша есеп жасау.

Комиссия төрағасы дәлелді себеппен болмаған жағдайда, оның өкілеттіктерін орындау оның мүшелерінің біріне жүктеледі.

5.2. Комиссия хатшысына келесілер жүктеледі:

1) келіп түскен баянаттар мен материалдарды тіркеу, олардың талаптарға сәйкестігін ресімдеуді қарау, отырыс хаттамаларын жүргізу;

2) шектеу белгісі бар материалдармен жұмыс істеу режимін сақтау;

3) комиссияның жоспарлы, есепті және ағымдағы қызметін жасау, есепке алу және жүргізу.

5.3. Комиссия мүшелеріне келесілер жүктеледі:

1) сарапшының тиісті құзыретіне жататын өтінімді алдын ала бағалау;

2) шектеу белгісі бар материалдармен жұмыс істеу режимін сақтау;

3) сараптамалық бағалау және қорытынды дайындау.

5.4. Комиссия мүшелерінің келесі құқықтары бар:

1) комиссия қызметін жетілдіру жөнінде ұсыныстарды төрағаның қарауына енгізу;

2) хатшыдан олардың жұмысы үшін қажетті ақпаратты, құжаттар мен материалдарды ұсынуды сұрату;

3) жұмыста көмек алу үшін комиссия төрағасына жүгінуге міндетті;

4) академияның құрылымдық бөлімшелерінен және жекелеген қызметкерлерінен олардың функционалдық міндеттері шегінде комиссия жұмысының мәселелері бойынша жәрдем көрсетуді талап етуге міндетті.

5.5. Комиссия мүшелеріне келесілер тыйым салынады:

1) комиссия төрағасымен белгіленген тәртіппен алдын ала келіспей, орындалатын жұмысқа қатысты құпия сипаттағы материалдар мен құжаттаманы кез келген ақпаратты тасығышта үшінші тұлғаларға беру;

2) өз міндеттерін орындау кезінде жеке және өзімішіл мақсаттарды көздеуге;

3) комиссия мүшелерінің міндеттерінің құрамына кіретін іс-әрекеттерді орындағаны үшін, сол сияқты жұмыс бойынша жалпы қамқорлығы үшін үшінші тұлғалардан ақша, сыйлықтар және өзге де материалдық игіліктер түріндегі материалдық сыйақыны жеке өзі немесе делдал арқылы алуға.

5.6. комиссия ғылыми зерттеулерді бақылау мен заңдылықты реттеуді жүзеге асыратын тәуелсіз сараптамалық орган болып табылады.

6. Қорытынды ережелер

6.1. Осы ережеде академияның жалпы құрылымындағы комиссияның құқықтық жағдайын реттейтін негізгі нормалар келтірілген.

6.2. Осы ереже комиссияның әрбір мүшесіне танысу үшін міндетті түрде беріледі.

6.3. ереженің орындалуын бақылау функциясы комиссия төрағасына жүктеледі, ол оны комиссия мүшелеріне және академияның мүдделі лауазымды адамдарына жеткізуді қамтамасыз етеді.

6.4. Осы ережеге өзгерістер мен толықтырулар академия бастығының немесе өзге де уәкілетті лауазымды адамның бұйрығы негізінде комиссия туралы ережені жаңа редакцияда жасау не осы ережеге қосымшалар түрінде өзгерістерді (толықтыруларды) ресімдеу жолымен енгізіледі.

6.5. Осы ереже ол бекітілген күннен бастап күшіне енеді және ол белгіленген тәртіппен академия бастығының немесе өзге де уәкілетті лауазымды адамның күші жойылған сәтке дейін қолданылады.

6.6. Комиссия таратылған немесе комиссия туралы ереже жаңа редакцияда бекітілген жағдайда, осы ереженің заңды күші жойылады.

Қосымша 1

Қазақстан Республикасы
ІІМ Шырақбек Қабылбаев
атындағы Қостанай
академиясының Ғылыми
және зерттеу жұмыстарын
бағалау бойынша әдеп
комиссияның төрағасы

БАЯНАТ

Сізден ғылыми және зерттеу жұмыстарын бағалау жөніндегі этикалық комиссияның отырысында «_____» тақырыптағы менің диссертациялық жұмысымды қарауды сұраймын және зерттеу объектілерінің құқықтарын, қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қорғауды қоса алғанда, ғылыми зерттеулердің нәтижелерін жоспарлау, бағалау, іріктеу, жүргізу және тарату процесінде бұзушылықтардың жоқтығы туралы қорытынды беруіңізді сұраймын.

Қосымша:

1. диссертация (ғылыми-зерттеу жобасы немесе өзге де ғылыми жұмыс), барлығы ____ парақта және диссертация электрондық жеткізгіште (шектеу белгісі бар диссертацияларды қоспағанда);

2. ғылыми консультанттардың (басшылардың) пікірлерінің көшірмелері, ____ парақта;

3. қорытынды (отырыс хаттамасынан үзінді), барлығы ____ парақта;

4. ғылыми және зерттеу жұмыстарын плагиатқа тексеру жөніндегі комиссияның қорытындысы немесе ҰМҒТСО акционерлік қоғамынан отандық және халықаралық деректер базалары бойынша плагиаттың жоқтығы туралы анықтама.

Лауазымы

қолы _____

ТАӘ

2024 ж. « _____ » _____

Қазақстан Республикасы ІІМ Шырақбек Қабылбаев атындағы Қостанай академиясының әдеп комиссиясының қорытындысы

1.	Докторанттың ТАӘ	
2.	Докторантура мамандығы (білім беру бағдарламасы)	
3.	Докторантурада оқу кезеңі	
4.	Диссертация тақырыбы, бекітілген күні	
5.	Ғылыми консультанттар туралы деректер - Т. А. Ә. (бар болса), лауазымдары мен жұмыс орындары, ғылыми дәрежелері, азаматтығы	
6.	Зерттеу нысандары	
7.	Ғылыми зерттеулерді жоспарлау, бағалау, іріктеу және жүргізу процесіндегі бұзушылықтар	Бұзушылықтар анықталды немесе анықталмады. Егер бұзушылықтар анықталса, оларды көрсету қажет.
8.	Ғылыми зерттеулердің нәтижелерін тарату үдерісіндегі бұзушылықтар	Бұзушылықтар анықталды немесе анықталмады. Егер бұзушылықтар анықталса, оларды көрсету қажет.
9.	Зерттеу объектілерінің құқықтарын, қауіпсіздігі мен әл-ауқатын қорғау қалай жүргізілді (тірі табиғат объектілері мен тіршілік ету ортасы болған жағдайда)?	

Әдеп төрағасы _____
 аты, әкесінің аты (егер бар болса)

КОМИССИЯСЫНЫҢ
 (қолы, тегі,

Әдеп хатшысы _____
(қолы, тегі, аты, әкесінің аты (егер бар болса))

КОМИССИЯСЫНЫҢ